

TRẢ LẠI “MÂM CƠM” TRONG LÀNH CHO NGƯỜI DÂN VIỆT

LTS. Dưới đây là nội dung bài giảng của Đức Cha Phaolô Nguyễn Thái Hợp, Giám mục Vinh trong thánh lễ kính thánh Antôn vào ngày 13.06 tại Linh địa kính thánh Antôn, Trại Gáo, Giáo phận Vinh. Do GNsP (Nhóm Tin Mừng Cho Người Nghèo) ghi lại và đặt tựa bài.

BBT CGVN đã liên hệ xin ý kiến tác giả và được Ngài chấp thuận cho phổ biến rộng rãi. Xin chân thành cảm ơn Đức Cha Phaolô, xin cảm ơn anh chị em GNsP đã đánh máy thành văn bản để có thể phục vụ mọi người cách tốt nhất.

BBT CGVN

Cộng đoàn phụng vụ thân mến,

Chúng ta đang sống trong thời khắc bi thảm vì chưa bao giờ đất nước chúng ta trải qua một thảm họa môi trường biển như đã xảy ra cách đây hơn hai tháng.

Chúng ta xin thánh Antôn cho chúng ta tìm lại môi trường biển đã đánh mất đó, tìm lại nguồn biển an lành và trong sạch. Đó là một nguồn thực phẩm bổ dưỡng và lành mạnh. Đó là một môi trường của bao nhiêu ngư dân đất Việt đang sinh sống, đã sinh sống và sẽ sinh sống từ nguồn biển trong lành.

Hôm nay môi trường đó đã bị nhiễm độc và biển đang kêu lên từ hai tháng qua nhưng vẫn không có được một giải đáp đâu là nguyên nhân gây ra thảm họa môi trường và ai là người đã gây ra thảm họa môi trường. Chúng ta phải tiếp tục can đảm yêu cầu nhà cầm quyền, những người có trách nhiệm với đất nước với đồng bào mình phải công bố nguyên nhân. Công bố càng sớm càng hay! Và yêu cầu ai là người đã gây tác hại cho môi trường biển phải đền bù cho ngư dân thỏa đáng.

Đặc biệt hôm nay, chúng ta về đây với những tâm tư, tình cảm và lo âu vì thảm họa môi trường đang tác hại đến quê hương chúng ta, đến đất nước, biển cả và sông ngòi và chúng ta chưa hiểu thấu hậu quả của nó sẽ kéo dài đến bao lâu. Xin thánh Antôn cho chúng ta lấy lại môi trường trong lành. Qua lời thơ của một người con Hà Tĩnh đã nêu lên những câu hỏi mà chưa có ai trả lời được. Tôi xin đọc lại bốn câu thơ sau:

*“Đất nước mình buồn quá phải không anh.
Biển bạc, rừng xanh, cánh đồng lúa biếc.
Rừng đã hết và biển thì đang chết.
Những con thuyền nằm nhớ sóng khơi xa...”*

Trong những ngày qua được đến thăm đồng bào ở vùng biển bị tác hại, tôi đã có cơ hội được nhìn thấy những con thuyền nằm chơ vơ trên cát nhớ biển khơi xa. Bao giờ những con thuyền đó mới được ra biển trở lại? Và bao giờ những ngư dân đánh bắt gần bờ mới có thể tiếp tục trở lại nghề xưa nghiệp cũ của mình?

Kính thưa cộng đoàn,

Đức Thánh Cha Phanxicô cũng đã tuyên bố tác hại môi trường là một tội trọng, phạm đến môi trường, phạm đến con người là phạm đến chính Thiên Chúa. Vì thế chúng ta phải tiếp tục cầu xin để được trả lại môi trường sinh thái an lành.

Thảm họa môi trường biển miền Trung chỉ là những giọt nước nhỏ làm tràn ly. Qua giọt nước làm tràn ly này, ta thấy đất nước chúng ta chưa bao giờ rơi vào tình cảnh thảm họa môi trường như hôm nay, không những môi trường biển mà còn là môi trường nông nghiệp, môi trường rừng. Và trên bàn ăn, chưa bao giờ người Việt Nam phải đối diện với tình cảnh thê thảm về ô nhiễm như hôm nay.

Trong truyền thống, bàn ăn là nơi gia đình gặp gỡ nhau, tìm lại nhau sau những giờ làm việc vất vả. Trước đây, rất nhiều gia đình dù là những bữa cơm đạm bạc nhưng chúng ta tin rằng đó là bữa cơm an lành với những thực phẩm ngon lành, bổ dưỡng, giúp chúng ta lấy lại sức khỏe. Hôm nay người dân VN với mâm cơm đầy nghi nan, không biết đâu là thực phẩm bản – sạch và ranh giới giữa chúng rất mong manh. Một số người ham lợi nhuận, vì đồng tiền đã bán rẻ lương tâm, chế biến những thực phẩm bản đem bán trên thị trường.

Câu chuyện về vườn rau mà người ta hay kể lại là một minh chứng. Cách đây không lâu có một bài văn của một em học sinh tả về rườn rau nhà em như sau: *“Nhà em có bốn luống rau. Mẹ sai em ra vườn hái rau. Em hái mỗi luống một ít. Mang về mẹ hỏi em “con hái luống nào?” Em kể lại hái mỗi luống một ít. Mẹ la lên: “chết rồi, con phải hái luống gần bờ tường vì đó là luống rau sạch nhà mình ăn, còn ba luống kia là rau có thuốc sâu để bán cho người ta”*.

Lời mẹ dặn con sao thấy đau quá! Biết rằng ba luống rau kia có nhiễm độc tố mà sao vẫn thản nhiên mang ra chợ bán cho người khác. Hóa ra người VN chúng ta đang giết nhau một cách thản nhiên và bình thường. Vì người trồng rau không phải chỉ ăn rau mà bán đi để mua: thịt, nước mắm, cá, bún, trái cây... Và những người sản xuất những thực phẩm kia cũng dùng hóa chất. Như vậy bàn ăn của người VN hôm nay đầy nghi nan. Những món ăn ta thấy trước mặt đầy nghi vấn, có hóa chất hay không, có yếu tố Trung Quốc hay không?

Rất mong những người Công Giáo, những người bạn của thánh Antôn, một vị thánh nhân lành, dùng cả cuộc đời để đem lại an vui cho người khác, một vị thánh rao giảng chân lý và sự thật, đòi hỏi mỗi người phải sống đúng lương tâm, đúng với giới răn của

Đạo Chúa. Chúng ta phải nhất quyết không chế tạo thực phẩm bẩn. Không vì đồng tiền đem bán cho anh chị em ta những thực phẩm bẩn.

Chính Đức Giêsu đã nói: *“chính chúng con hãy cho họ ăn!”* “Cho ăn” không phải chỉ yếu tố thiêng liêng nhưng còn là những yếu tố vật chất. Như Chúa Giêsu khi cho nhân loại ăn là Ngài đã cống hiến chính bản thân, những giá trị thiêng liêng nhất, thì chúng ta cũng phải trao cho anh chị em mình những thực phẩm trong lành nhất. Nhất quyết không ai là người buôn bán, chế tạo, quảng bá những thực phẩm bẩn.

Như thế khi mua hàng chúng ta đừng thấy rẻ mà ham, vì người ta nói “của rẻ là của hôi”. Những hàng rẻ đến từ Trung Quốc đang là nguyên nhân thảm họa thực phẩm bẩn, thảm họa môi trường. Ngay cả mua đồ chơi cho trẻ em với hàng rẻ của Trung Quốc, vô hình trung, chúng ta gây tác hại cho con em chúng ta sau này do những hóa chất của chúng.

Kính thưa cộng đoàn,

Mâm cơm của người VN hôm nay không chỉ là mâm cơm cho thể lý. Đức Giêsu đã truyền cho chúng ta: “chính anh em hãy cho họ ăn.” Ăn đây không phải chỉ để bồi bổ về thân xác, vì Chúa nói: *“con người sống không chỉ nhờ cơm bánh nhưng còn là Lời từ miệng Chúa phán ra”*. “Mâm cơm” hôm nay của người VN còn rất nhiều nghi vấn, như “mâm cơm giáo dục”. Chưa bao giờ giáo dục xuống cấp như vậy. Chưa bao giờ giáo dục rơi vào hoàn cảnh dạy chữ không nổi, hướng hồ dạy người. Chưa bao giờ bạo lực học đường tràn lan và công khai như hôm nay. Chưa bao giờ con cái của các quan chức và đại gia lại bỏ nước ra đi học ở nước ngoài nhiều như vậy, để lại trường lớp cho con cái nhà nghèo.

Ngoài ra, còn phải nói đến “mâm cơm văn hóa”, “mâm cơm nhân bản”, “mâm cơm tình người”. Chưa bao giờ những mâm cơm này “bẩn” như hôm nay, chưa bao giờ con người xử ác và xử tệ với nhau đến thế! Chưa bao giờ con người VN bạo động, nóng nảy và hung ác như vậy. Chỉ cần ra đường va chạm nhỏ cũng dẫn đến bạo động, đả thương nhau! Tình nghĩa đồng bào còn đâu! Đâu còn những giá trị văn hóa và tâm linh! Còn đâu câu ca dao: *“bầu ơi thương lấy bí cùng / tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn”*. Tại sao con người Việt Nam hôm nay lại xuống cấp thê thảm về giáo dục, văn hóa, và nhân bản đến như vậy?

Chúa mời gọi chúng ta hãy dọn cho anh chị em mình mâm cơm của những giá trị tâm linh, giá trị đạo đức, “nhân linh ưu vạn vật”. Con người sẽ là người, vươn lên trên vạn vật nhờ những giá trị tinh thần đó.

Kính thưa cộng đoàn,

Sau một thời gian dài, chúng ta sống trong một xã hội mà giá trị tâm linh xuống cấp nay đang bắt đầu phục hồi bằng những lễ hội truyền thống. Tuy nhiên sau một thời gian dài bỏ quên, những lễ hội này đang vàng thau lẫn lộn, pha tạp giữa mê tín dị đoan với những giá trị tâm linh đích thực. Một số người đang đối xử với thần thánh theo cách người ta đối xử với nhau, hối lộ nhau, nhét tiền vào tay các vị thần để hy vọng rằng mình được ơn phúc, cướp giật tranh dành nhau ... để được nhiều lộc hơn.

Xin Chúa qua lời cầu của thánh Antôn cho mâm cơm tâm linh được trong lành. Chúng ta cũng hãy quyết tâm trở nên những chứng nhân về giá trị tâm linh. Ước mong trong lời cầu xin với thánh Antôn hôm nay, chúng ta không chỉ chăm chăm chú chú cầu xin về vật chất nhưng còn cho những giá trị tâm linh, nhân bản, đạo đức được dồi dào.

Ước mong qua lời khẩn cầu của thánh Antôn, những người đã mất niềm tin vì thời cuộc, can đảm tìm lại niềm tin của mình. Ước mong những người đã bỏ niềm tin vì kinh tế, danh vọng, tiền tài đến cuối đời xin nghĩ lại: *trăm năm còn có gì đâu/ chẳng qua một nắm cỏ khô xanh rì.*

Nguyễn Thái Hợp

Giám Mục Giáo phận Vinh.